

รูปแบบและความเชื่อการสักยันต์ไทยของกลุ่มชาวจีนในประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาชนจีน¹

Patterns and Beliefs of Thai talisman paintings among Chinese people in Thailand and People's Republic of China

หลิว ฉิน^{2*} และ ธีรโชติ เกิดแก้ว³

Liu Qin and Teerachoot Kerdkaew

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการสักยันต์ไทยและวิเคราะห์ความเชื่อเรื่องการสักยันต์ไทยของกลุ่มชาวจีนในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน การวิจัยเรื่องนี้เป็น การวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และนำเสนอผลการวิจัย ด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า วิธีการสักยันต์มีทั้งการสักหมึกจีนและการสักน้ำมัน รูปแบบยันต์ที่ สัก พบ 3 รูปแบบ คือ รูปแบบสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น รูปพระ รูปแบบอักขระและยันต์ต่าง ๆ เช่น ยันต์อักษร เป็นแถว และรูปแบบผสมผสาน เช่น รูปแบบสิ่งศักดิ์สิทธิ์ผสมผสานกับอักขระเลขยันต์และ รูปลักษณะต่าง ๆ สีที่นิยมสัก คือ สีดำตามคติการสักแบบไทย และสีแดงตามความเชื่อว่าเป็นสิริมงคล ของชาวจีนเอง ส่วนความเชื่อการสักยันต์ไทยพบ 5 ด้าน คือ โชคลาภ เมตตามหานิยม ป้องกันภัย สุขภาพ และอำนาจของยันต์เชิงลบ ปัจจัยที่ทำให้ความเชื่อเปลี่ยนแปลง มี 2 ประการ คือ ปัจจัย ภายใน เช่น ความคิด การศึกษา การไม่ประสบผลตามที่คาดหวังจากการสักยันต์ และปัจจัย ภายนอก เช่น แรงกดดันจากครอบครัว คนในสังคม กฎกติกาทางสังคม ค่าใช้จ่ายในการสักยันต์ที่สูง และโรคระบาดหรือโรคติดต่อ ผลที่ตามมาจากการสักยันต์พบ 2 ประการ ได้แก่ ผลเชิงบวก คือช่วย สร้างรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจและผู้ที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ช่วยสืบทอดและเผยแพร่วัฒนธรรม

¹บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “รูปแบบและความเชื่อการสักยันต์ไทยของกลุ่มชาวจีนในประเทศไทยและสาธารณรัฐ ประชาชนจีน” หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

²นักศึกษาปริญญาโท สาขาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. e-mail: liuqin@insightthai.com

³รองศาสตราจารย์ ดร.สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. e-mail: tongin2000@gmail.com

ไทย และส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทย และผลเชิงลบเกิดจากผู้ประกอบธุรกิจการสักยันต์
ไทยต้องการลดต้นทุน จึงใช้ช่างสักที่ไม่มีคุณสมบัติมาสัก ส่งผลให้ชาวจีนบางส่วนคลายความเชื่อ
และมองการสักยันต์ไทยในภาพลบ

คำสำคัญ: ความเชื่อ การสักยันต์ไทย กลุ่มชาวจีน

Abstract

This research aimed to study patterns of Thai talisman paintings and an analysis of beliefs about Thai talisman paintings of Chinese people in Thailand and China. This research was a qualitative research that examines data from documents, in-depth interview and presented the research results by descriptive and analytical methods.

The results showed that the methods of talisman paintings include Chinese ink tattoo and oil tattoo. There are three types of tattooed talisman patterns: Sacred forms such as Buddha images, Character patterns and ciphers talisman such as row ciphers talisman and a combination of talisman paintings, such as sacred patterns combined with various characters and appearances. The most popular color for tattooing was black according to Thai tattoo traditions and red according to the belief that it was the fortune of the Chinese themselves. As for the belief in Thai talisman paintings found five aspects namely: fortune, mercy, protection, health, and the power of negative talisman. There were two factors that change beliefs: Internal factors such as thoughts, education, failure to achieve the expected results from talisman patterns and external factors such as family pressures, people in society, social rules, the cost of talisman paintings were high and epidemic or contagious disease. The consequences of talisman paintings were found in two things: The positive effect was that it helps generate income for many operators and related parties. Help inherit and disseminate Thai culture and promote tourism in Thailand. Negative results are caused by Thai talisman paintings business operators wanting to reduce costs. Therefore, recruiting a tattoo artist who was not qualified to Thai talisman paintings. This caused some Chinese people to loosen their beliefs and look at Thai talisman paintings in a negative image.

Keywords: Belief, Thai talisman paintings, Chinese group

1. บทนำ

คำว่า “สั๊ก” คือ การเอาของแหลมแทงลงด้วยวิธีการ หรือเพื่อประโยชน์ต่าง ๆ กัน เช่น สั๊กปลาไหล สั๊กหาของในน้ำ สักรอยชำเพื่อริดเอาเลือดที่คั่งออก โดยใช้เหล็กแหลมจุ่มหมึกหรือน้ำมันแท่งที่ผิวหนึ่งให้เป็นอักษร เครื่องหมาย หรือลวดลาย ถ้าใช้หมึก เรียกว่า สั๊กหมึก ถ้าใช้น้ำมัน เรียกว่า สั๊กน้ำมัน ส่วนคำว่า “ยันต์” เป็นคำที่เพี้ยนมาจากคำว่า “ยัญญู” ซึ่งเป็นภาษาบาลี มีความหมายว่า ตารางหรือลายเส้นเป็นตัวเลข อักษร หรือรูปภาพที่เขียน สั๊ก หรือแกะสลักลงบนแผ่นผ้า ผิวนั่ง ไม้ โลหะ เป็นต้น ถือว่าเป็นของขลัง

การสักยันต์เป็นความเชื่ออย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งถูกบันทึกว่ามีมานานกว่า 4,000-5,000 ปี โดยมีหลักฐานจากมัมมี่ในประเทศอียิปต์เป็นเครื่องยืนยัน และมีหลักฐานต่าง ๆ จากหลายประเทศ เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศญี่ปุ่น ชนเผ่าอินเดียนแดง ทั้งนี้ การสักยันต์ในประเทศไทยมีมานานแล้ว ตั้งแต่บรรพบุรุษซึ่งข้ามมาออกทำศึกเพื่อปกป้องดินแดน จึงสักยันต์เพื่อป้องกันภัยหรือคงกระพันชาตรี แม้กระทั่งสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ก็ยังมีรอยสักยันต์บนพระกาย ความเชื่อความศรัทธาในการสักยันต์ทำให้ผู้ที่มีรอยสักรอดชีวิตอย่างปาฏิหาริย์ (ราช งามัญ, 2546, น.6)

รอยสักในภาษาจีนจะเรียกว่า CI QING หรือ WEN SHEN ในคำว่า CI QING “CI” คือ สัก ส่วน “QING” คือ รอยสัก ในคำว่า WEN SHEN “WEN” คือ สัก ส่วน “SHEN” คือ ร่างกาย ในสมัยโบราณชาวจีนจะสักบนหน้า หรือร่างกาย เพื่อแสดงความนับถือธรรมชาติ ป้องกันตัวเองหรือเป็นสัญลักษณ์ของชนเผ่าเพื่อให้แยกออก การสักสำหรับชาวจีนในสมัยโบราณ จะมีความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติ ความเชื่อเหนือธรรมชาติ แต่พอถึงสมัยราชวงศ์ฉิน การสักจะใช้กับนักโทษ ผู้ที่ทำผิด จะถูกสักบนใบหน้า การสักนี้เรียกว่า จินฉิน ความหมายก็คือการลงโทษด้วยการสักตัวอักษรบนใบหน้าเพื่อแสดงว่าผู้ที่ถูกสักเป็นนักโทษ (李怡璇 LI YIXUAN, 2019, น.12) โดยเฉพาะในสมัยราชวงศ์ซ่ง จะมีการสักบนใบหน้าของนักโทษ ก่อนจะเนรเทศให้ไปอยู่ในดินแดนที่ห่างไกล การสักในสมัยก่อนจึงมีความหมายที่แสดงถึงผู้ถูกลงโทษในคดีอาญา เช่น วีรบุรุษเหลียงซาน 108 รายแห่งราชวงศ์ซ่ง หลายรายก็เคยเป็นนักโทษมาก่อน มีวีรบุรุษชื่อดังอย่างแม่ทัพ “จ๊กฮุย” ในสมัยสงครามระหว่างราชวงศ์ซ่งและราชวงศ์จิน แม่ทัพจ๊กฮุย มีความจงรักภักดีต่อราชวงศ์ซ่ง และขับไล่ราชวงศ์จินที่เข้ามารุกรานแผ่นดินของราชวงศ์ซ่ง มารดาของเขาจึงได้สักตัวอักษรภาษาจีน 4 คำ คือ 精忠报国) JING ZHONG BAO GUO (แปลว่า “ตอบแทนชาติด้วยความซื่อสัตย์” (ชลพรรษ ดวงนภา, 2553, น.5) ไว้บนแผ่นหลังของเขา การสักจึงกลายเป็นสัญลักษณ์ที่เกี่ยวกับแรงจูงใจ นอกจากนี้ ในบางพื้นที่ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้ชายจะสักบน

เรือนร่างเพื่อแสดงเสน่ห์ของตัวเอง ขณะที่บางชนเผ่า ผู้หญิงจะสักบนใบหน้าเพื่อปกป้องตัวเองไม่ให้ถูกทำร้ายหรือแสดงถึงความสวยงาม ดังนั้น รอยสักจึงไม่ใช่เรื่องแปลกในสาธารณรัฐประชาชนจีน แต่ไม่ว่าด้วยเหตุผลอันใด การสักก็ไม่ค่อยได้รับความนิยมมากนักในสังคมจีน

จากวัฒนธรรมการสักที่พบในสังคมจีนข้างต้นสอดคล้องกับวัฒนธรรมการสักในสังคมไทย ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันที่พบว่า มีทั้งการสักยันต์เพื่อเป็นเครื่องรางของขลัง การสักเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของชนชั้นไพร่ การสักเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของนักโทษหรือผู้กระทำผิด และการสักเพื่อความสวยงาม ซึ่งมีทั้งเรื่องที่สอดคล้องและแตกต่างกันไปตามบริบททางวัฒนธรรมของสังคมจีนและสังคมไทยในแต่ละสมัย

อย่างไรก็ตาม เมื่อสมัยเปลี่ยน ความคิดก็เปลี่ยน ตั้งแต่สาธารณรัฐประชาชนจีนเปิดประเทศ วัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาในสาธารณรัฐประชาชนจีน จึงมีการเปิดธุรกิจเกี่ยวกับการสักยันต์ไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน มีการพาชาวจีนไปสักยันต์ไทยกับเกจิอาจารย์หรือพระที่ประเทศไทย หรือเชิญเกจิอาจารย์หรือนิมนต์พระมาสักยันต์ไทยที่สาธารณรัฐประชาชนจีน เกจิอาจารย์หรือพระจะสักในหอพระที่ถูกจัดเตรียมไว้ให้ แต่ละวันจะสักยันต์ไทยให้กับชาวจีนที่ศรัทธาหลายสิบคน ติดต่อกัน 3 - 5 วัน

จากการศึกษาได้พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องการสักยันต์ไทยของชาวไทยค่อนข้างมาก แต่งานวิจัยที่ศึกษาถึงความเชื่อเรื่องการสักยันต์ไทยในกลุ่มชาวจีนยังไม่มี โดยงานวิจัยที่ค้นพบส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับรอยสักทั่วไป ยังไม่มีงานวิจัยชิ้นใดที่ศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องการสักยันต์ไทยในกลุ่มชาวจีน ผู้วิจัยในฐานะชาวต่างชาติที่ศึกษาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบและความเชื่อการสักยันต์ไทยในกลุ่มชาวจีน ซึ่งจะทำให้เข้าใจรูปแบบและความเชื่อที่กลุ่มชาวจีนมีต่อการสักยันต์ไทยในมิติต่าง ๆ ซึ่งผลการวิจัยเรื่องนี้จะประโยชน์ต่อการเผยแพร่วัฒนธรรมการสักยันต์ไทยและใช้เป็นแนวทางการศึกษาสำหรับผู้วิจัยที่สนใจจะศึกษาเกี่ยวกับการสักยันต์ไทยในมิติอื่น ๆ ต่อไป

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสักยันต์ไทยและความเชื่อของการสักยันต์ไทยในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

พจมาน นิตยใหม่ (2550) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง รอยสัก: การสร้างอัตลักษณ์ที่ปรากฏบนเรือนร่างของตน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของการสัก

ตลอดจนความคิดความเชื่อจากผู้ที่มีรอยสัก ผลการวิจัยพบว่า รอยสักได้รับความนิยมในหมู่คนไทย เน้นการสักเพื่อสร้างกุศโลบายไว้ยึดเหนี่ยวจิตใจ การสักยันต์ในสังคมไทยในอดีตได้รับอิทธิพลจากศาสนา การสักให้ผลทางด้านไสยศาสตร์ที่เป็นเสมือนเครื่องรางของขลังของผู้สัก ซึ่งมีความผูกพันศรัทธาในความเชื่อ ความศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่เหนือธรรมชาติ การสักถือเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งในแต่ละยุคสมัย

ธีรโชติ เกิดแก้ว (2554) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาเชิงวิเคราะห์สัญลักษณ์ทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในยันต์ไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมายพัฒนาการ และรูปแบบของยันต์ไทยที่เกิดขึ้นอย่างสัมพันธ์กับความเชื่อ ปัญหาชีวิต เศรษฐกิจ และภาวะทางสังคม ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบของยันต์ไทยเป็นแบบเรขาคณิต คือ ทรงกลม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม และรูปทรงอิสระที่มีอย่างหลากหลาย โดยพบจุดมุ่งหมายของการใช้ 2 ประการ คือ การนำไปใช้ในทางที่ดี เช่น ป้องกันภัย และการนำไปใช้ในทางที่ไม่ดี เช่น ใช้ทำร้ายคนอื่นให้เจ็บหาย ด้านความเชื่อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เชื่อว่าอำนาจของยันต์มีอยู่จริง และสิ่งที่ทำให้ยันต์เกิดความศักดิ์สิทธิ์คือ อักขระ คาถาที่ใช้ลงยันต์ รวมถึงพลังจิตของผู้สร้างยันต์ด้วย นอกจากนี้ ยังเชื่อว่าการปฏิบัติตามข้อห้ามของการใช้ยันต์และการประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมจะช่วยให้ยันต์มีความศักดิ์สิทธิ์ยิ่งขึ้น

นิวัฒน์ ประจักษ์ (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง สายยันต์ : ภูมิปัญญาการสักยันต์ กรณีศึกษาเครือข่ายสำนักสักยันต์อาจารย์วัตร หมู่ที่ 12 ตำบลนาแ้ว อำเภอดงยาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิปัญญาการสักยันต์ รูปแบบลวดลายการสักยันต์ และแนวทางการอนุรักษ์การสักยันต์ ผลการวิจัยพบว่า ขั้นตอนสำคัญของการสักยันต์มีขั้นตอนการบูชาครู ขั้นตอนการเตรียมเข็มสักยันต์ ขั้นตอนการวาดลวดลายนำร่องบนผิวหนัง ขั้นตอนการลูบน้ำมันงาพร้อมลงเข็มสักลาย นอกจากนี้ ยังมีขั้นตอนการปลุกเสกรอยสักเพื่อความขลัง รวมถึงรูปแบบลวดลายการสักยันต์ มี 2 แบบให้เลือก คือ ลายสักยันต์แบบลงอักขระ และลายสักยันต์เพื่อความสวยงาม โดยสำนักสักยันต์จะทำตามความต้องการของลูกค้าเป็นหลัก ส่วนแนวทางในการอนุรักษ์การสักยันต์มีการถ่ายทอดวิชาจากรุ่นสู่รุ่น และใช้สำนักสักยันต์เป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคคลทั่วไป

Xiang Changlong (2013) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง Different Nationalities of Tattoos in the History of China มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของการสัก วัตถุประสงค์ในการสัก ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมการสักของแต่ละชนเผ่าเกิดขึ้นตั้งแต่สมัยโบราณ โดยมีวัตถุประสงค์ในการสัก 6 ประการ ได้แก่ ป้องกันภัยจากสัตว์ดุร้าย เป็นสัญลักษณ์ของนักโทษ ความสวยงาม

แสดงถึงความปรารถนา เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความกล้าหาญของบุรุษ และเป็นสัญลักษณ์ว่าเป็นสตรีที่แต่งงานแล้ว

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสักยันต์ไทยและความเชื่อของการสักยันต์ไทย สามารถสรุปได้ว่า การสักยันต์ไทยเป็นคติความเชื่อของชาวไทย เป็นศาสตร์และศิลป์แขนงหนึ่งของวัฒนธรรมไทยที่เกิดขึ้นจากความศรัทธาของบรรพชนไทย การสักยันต์มีทั้งแบบรูปภาพและอักขระเลขยันต์ ซึ่งแต่ละแบบยังมีหลายลวดลาย เช่น รูปเทพ รูปพระ รูปตัวละครในวรรณคดี รูปสัตว์ รูปคน รูปอักขระ และรูปทรงอิสระ การนำยันต์ไปใช้มีการนำไปใช้ในทางที่ดี เช่น การสักเพื่อให้อยู่ยงคงกระพัน อาวุธทำอันตรายไม่ได้ เป็นที่รักใคร่ของคนทั่วไป ป้องกันภัย แก้พิษต่าง ๆ หรือรักษาโรค นิยมสักกันทั้งชายและหญิง ผู้ที่สักต้องเคารพอาจารย์ ต้องปฏิบัติตามข้อห้าม ปฏิบัติตามศีล 5 อย่างเคร่งครัด และการนำไปใช้ในทางที่ไม่ดีตามคติทางไสยศาสตร์หรือมนตร์ดำ เช่น ทำให้ศัตรูฉิบหาย

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

3.1 เพื่อศึกษารูปแบบการสักยันต์ไทยของกลุ่มชาวจีนในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน

3.2 เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อเรื่องการสักยันต์ไทยของกลุ่มชาวจีนในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากร คือ เกจิอาจารย์ที่สักยันต์ไทยให้กลุ่มชาวจีน และกลุ่มชาวจีนที่มีความเชื่อและมีรอยสักยันต์ไทย ทั้งที่อยู่ในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน

4.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างไว้ 2 กลุ่ม ได้แก่

1) กลุ่มเกจิอาจารย์ที่สักยันต์ไทย จำนวน 3 ราย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ วิสุทธิ์ ศรีรัตน (อาจารย์เหนือ) จากสำนักยันต์อาจารย์เหนือ สักยันต์ไทย เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร สีหราช จิระวณิชศิริกุล (อาจารย์สีหราช) และ ญัฐกานต์ จิระวณิชศิริกุล (อาจารย์แอม) จากสำนักสักยันต์สีหราช หมื่นยันต์ ตำบล บางแม่นาง อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

2) กลุ่มชาวจีนที่ศรัทธาและมีรอยสักยันต์ไทย จำนวน 20 ราย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ จากสำนักสักยันต์ในประเทศไทย 2 แห่ง จำนวน 4 ราย และสำนักสักยันต์ในสาธารณรัฐประชาชนจีน 2 แห่ง จำนวน 16 ราย ทั้งหมดยอมเปิดเผยข้อมูลและให้สัมภาษณ์ดังตารางข้างล่าง

ตารางที่ 1 ชื่อสำนักสักยันต์และจำนวนชาวจีนที่ให้สัมภาษณ์

สำนักที่	ชื่อสำนักสักยันต์	สถานที่ตั้ง	จำนวนชาวจีน ที่ให้สัมภาษณ์
1	สำนักสักยันต์อาจารย์ เห่ง สักยันต์ไทย	เลขที่ 288/296 ซอยพื้งมี 50/24 แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร	2
2	สำนักสักยันต์อาจารย์สี หราช หมิ่นยันต์	เลขที่ 89/1695 ซอย 67C หมู่ที่ 5 ตำบลบางแม่นาง อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี	2
3	สำนักสักยันต์ MISS BANGKOK TWO	เลขที่ 19-28 ถนนสุขุมวิท เขตเซิงหยาง เมืองเฉิงตู มณฑลเสฉวน สาธารณรัฐ ประชาชนจีน	5
4	สำนักสักยันต์ XIAN LUO FO JI	เลขที่ 17 เฟสที่ 1 ดิเกที่ 2 คอนโด ห้วยหวีหรงกั๋วฟู ซอย 1 ถนนยวี๋หลิน เขตอู่โหว เมืองเฉิงตู มณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน	11

4.3 การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Document Research) และการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Research) โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสักยันต์ไทยของกลุ่มชาวจีนในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน

2) ศึกษาประวัติและความเป็นมาของการสักยันต์ไทย

3) สร้างเครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามตามวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 2 ข้อ โดยพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหาและสำนวนที่ใช้ แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ

4) ปรับแก้ไขเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะ และนำไปเก็บข้อมูลภาคสนามกับกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่มีการสักระยะแบบไทยในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนตามที่ระบุไว้ข้างต้น

5) วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ด้านรูปแบบการสักระยะแบบไทยของกลุ่มชาวจีนในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน

6) วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ด้านความเชื่อเรื่องการสักระยะแบบไทยของกลุ่มชาวจีนในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน

7) นำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

5. ผลการศึกษา

ผลการศึกษาการสักระยะไทยและความเชื่อของกลุ่มชาวจีนในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน สรุปได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

5.1 รูปแบบการสักระยะไทยของกลุ่มชาวจีนในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน

5.1.1 วิธีการสักระยะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า วิธีการสักระยะไทยมี 2 แบบ คือ สักน้ำหมึกและสักน้ำมัน กลุ่มชาวจีนส่วนใหญ่นิยมสักน้ำหมึกแบบดั้งเดิม เพราะต้องการให้เห็นลวดลาย แต่ชาวจีนบางรายที่เป็นข้าราชการ บิดามารดาไม่อนุญาตให้สัก หรือไม่ยอมมีปัญหาลบรอยสักในภายหลัง จะเลือกวิธีการสักน้ำมัน ส่วนอุปกรณ์การสักระยะไทยที่พบในปัจจุบันมี 2 แบบ คือ การสักระยะแบบลงเข็มและแบบใช้เครื่องสักไฟฟ้า การสักระยะไทยแบบลงเข็มด้วยมือเป็นวิธีการสักดั้งเดิม และเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของวัฒนธรรมการสักระยะไทยที่สืบทอดกันมาอย่างช้านาน ส่วนการสักแบบใช้เครื่องสักไฟฟ้านั้น เป็นวิธีการสักระยะที่เกจิอาจารย์หลายรายไม่เห็นด้วย เพราะไม่ใช่การสักทางไสยศาสตร์ พุทธคุณไม่ถึง แต่เนื่องจากปัจจุบันมีผู้สักเป็นจำนวนมากในแต่ละวัน หรือเป็นความต้องการของผู้สักบางราย เกจิอาจารย์จึงเลือกใช้เครื่องสักไฟฟ้า แต่ไม่ว่าจะใช้อุปกรณ์ใดในการสักระยะ และยันต์จะมีความศักดิ์สิทธิ์หรือไม่ นั้น ล้วนขึ้นอยู่กับวิชาและคาถาอาคมของเกจิอาจารย์ รวมถึงการปฏิบัติตัวของผู้ศรัทธา ทั้งนี้ เกจิอาจารย์ในประเทศไทยและเกจิอาจารย์ที่ถูกต้อง

เชิญไปสักที่สาธารณรัฐประชาชนจีน มักจะเลือกใช้เข็มในการสักยันต์ แต่ก็มีชาวจีนจำนวนหนึ่งที่ต้องการสักด้วยเครื่องสักไฟฟ้า เพื่อให้ลวดลายสักที่ออกมาสวยงาม ละเอียต และติดทนนาน

5.1.2 รูปแบบยันต์ที่กลุ่มชาวจีนนิยมสัก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า การสักยันต์ไทยจะมีรูปแบบที่หลากหลายไปตามคติของอาจารย์แต่ละสำนัก แต่รูปแบบยันต์ที่กลุ่มชาวจีนนิยมสัก จำแนกได้ 3 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

1) การสักยันต์รูปแบบสิ่งศักดิ์สิทธิ์

การสักยันต์รูปแบบสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่กลุ่มชาวจีนนิยมสัก คือ รูปพระ ได้แก่ พระสิวลี พระควัมปติ) พระปิตตา (เพราะเชื่อว่าจะทำให้มีโชคลาภ เงินทอง รูปฤๅษี ได้แก่ ปุณฺณิศาไฟ ปุณฺณินารอด ปุณฺณิพรหมเมศ ศิเญรฤๅษี เพราะเชื่อว่าจะทำให้เป็นที่เมตตามหานิยม ส่งเสริมหน้าที่ การงาน คัมภีร์ และใช้เวลาไม่นาน รูปเทพเจ้า ได้แก่ พระพิฆเนศ เพราะเชื่อว่าจะทำให้เกิด สติปัญญา ไม่มีอุปสรรค ประสบความสำเร็จ และพระราหู เพราะเชื่อว่าจะทำให้เป็นที่เมตตามหานิยม สุขภาพแข็งแรง คำพูดงูชะตาไม่ให้เกิด รูปสัตว์ ได้แก่ ยันต์เสือเผ่น เพราะเชื่อว่าจะทำให้ มีชื่อเสียง อำนาจ ได้รับความเคารพ ยันต์นกสาลิกา เพราะเชื่อว่าจะทำให้มีชีวิตคู่ที่ดี ราบรื่น เป็นที่ เมตตามหานิยมและมหาเสน่ห์ ยันต์พญานกยูงทอง เพราะเชื่อว่าจะทำให้ปลอดภัย อยู่เย็นเป็นสุข เป็นเสน่ห์มหานิยม ยันต์จิ้งจอกเก้าหาง เพราะเชื่อว่าจะทำให้รอดชีวิตได้เก้าครั้ง ป้องกันภัยและ รักษาโรคได้ รูปตัวละครในวรรณคดี ได้แก่ พระรามและหนุมาน ที่นิยมมากที่สุดคือ หนุมานเชิญธง เพราะเชื่อว่าจะทำให้มีชัยชนะ ประสบความสำเร็จ และใช้เวลาในการสักไม่นาน ไม่ทำให้เจ็บมาก และรูปดอกไม้ ได้แก่ ดอกบัว เพราะเชื่อว่าเป็นดอกไม้ประจำพระพุทธศาสนาที่คนศรัทธามาก เป็นที่เมตตามหานิยม อยู่เย็นเป็นสุข และสอดคล้องกับความเชื่อของชาวจีนที่ว่าดอกบัวเป็นดอกไม้ ที่บริสุทธิ์ เป็นสัญลักษณ์แห่งความเป็นสิริมงคล

2) การสักยันต์รูปแบบอักขระและเลขยันต์

การสักยันต์ไทยเป็นรูปอักขระที่กลุ่มชาวจีนนิยมสัก คือ ยันต์ที่สักอักขระ เป็นแถว ได้แก่ ยันต์ห้าแถวที่สักเฉพาะอักขระขอมจำนวนห้าแถวในแนวตั้ง แต่ละแถวจะมีความหมาย คือ แถวที่ 1 แก้วจัญที่อยู่อาศัย แถวที่ 2 หนูนวดง กันดวงตก ดวงขาด แถวที่ 3 กันการกระทำ ใครคิดไม่ดีจะตึกกลับ แถวที่ 4 โชคลาภ ทำอะไรก็จะประสบความสำเร็จ แถวที่ 5 เมตตามหาเสน่ห์ ยันต์ที่สักเป็นสามเหลี่ยมหรือตีเป็นตาราง ได้แก่ ยันต์เก้ายอด ที่สักลากเส้นเป็น ตาราง ในตารางจะสักอักขระและสักเก้ายอดโดยมีความเชื่อว่าจะทำให้อยู่ยงคงกระพัน แคล้วคลาด

ป้องกันภัย ยันต์อักขระเป็นทรงกลมหรือยันต์ดวง ได้แก่ ยันต์แปดทิศ ที่สักเป็นวงกลม ข้างในวงกลม สักอักขระและพระคาถาอิติปิโสแปดทิศ เป็นยันต์สารพัดป้องกันได้ร้อยแปดที่กลุ่มชาวจีนนิยมสัก ยันต์ชนิดนี้ เนื่องจากสอดคล้องกับความเชื่อปากว่าหรือไปช่วยของเงินที่ช่วยปกป้องคุ้มครองภัย

3) การสักยันต์รูปแบบผสมผสาน

นอกจากรูปแบบสิ่งศักดิ์สิทธิ์ อักขระ และเลขยันต์ต่าง ๆ แล้วยังมีรูปแบบผสมผสานที่กลุ่มชาวจีนนิยมสัก ได้แก่ รูปภาพผสมผสานกับยันต์อักขระเป็นแถว เช่น ยันต์ดอกบัวหนึ่งแถว ยันต์ดอกบัวห้าแถว ยันต์สาธิตห้าแถว ยันต์ดอกบัวสาธิตา ยันต์เทพมรจมาแลห้าแถว ยันต์จิ้งจอกห้าหางห้าแถว นอกจากการนำรูปภาพมาผสมผสานกับยันต์อักขระแล้ว ชาวจีนยังนำยันต์รูปภาพที่มีพุทธคุณคล้ายกันมาผสมผสานกัน เช่น ดอกบัวสาธิตา ดอกบัวสาธิตาเงินถุงทอง เพราะมีความเชื่อว่าการนำยันต์ที่มีพุทธคุณคล้ายกันมาผสมผสานกันจะสามารถทำให้อิทธิฤทธิ์ของยันต์เพิ่มพูนขึ้น ส่งผลให้พุทธคุณมีมากกว่าการสักยันต์เพียงลายเดียว รวมถึงการนำคติความเชื่อมาผสมผสานกับยันต์อักขระ เช่น จิ้งจอกเก้าหางห้าแถว ซึ่งยันต์รูปแบบนี้จะมีการผสมผสานคติความเชื่อทั้งของไทยและจีน ซึ่งเป็นรูปแบบที่ไม่เคยมีมาก่อนในยันต์ไทย เมื่อชาวไทยเห็นรูปยันต์รูปแบบนี้ของชาวจีนก็เกิดความสนใจและสักตามจนกลายเป็นกระแสเช่นในปัจจุบัน

5.1.3 ตำแหน่งบนร่างกายที่ชาวจีนนิยมสัก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า ตำแหน่งบนร่างกายที่กลุ่มชาวจีนนิยมสักส่วนมากจะเป็นไปตามความเชื่อของลวดลายการสักยันต์และคำแนะนำของเกจิอาจารย์ เช่น การสักยันต์รูปแบบสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ตำแหน่งที่สักมักเป็นแผ่นหลัง บริเวณเอว แต่หากสักลวดลายที่เป็นมงคล เช่น เงินถุงทอง สัตว์บางประเภท มักจะสักช่วงล่างของเอว แขน มือ หรือขา แต่ก็มีชาวจีนบางรายเลือกตำแหน่งสักตามความชอบและความต้องการของตัวเอง เช่น ผู้ที่ทนความเจ็บไม่ค่อยได้ก็จะเลือกลวดลายที่ใช้เวลาในการสักไม่นาน และตำแหน่งที่สักไม่ได้สร้างความเจ็บปวดมากนัก อาทิ แผ่นหลังหรือต้นแขน กลุ่มชาวจีนไม่นิยมสักบนหน้าอกหรือหน้าท้อง เพราะบริเวณดังกล่าวจะเจ็บปวดมากในเวลาสัก และหากเป็นลวดลายเล็กและเป็นสิ่งมงคล กลุ่มชาวจีนจะนิยมสักตรงบริเวณข้อมือหรือน่อง

5.1.4 สีที่ชาวจีนนิยมสัก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า กลุ่มชาวจีน นอกจากนิยมสักสีดำตามคติที่ชาวไทยนิยมแล้ว ยังนิยมเลือกสักสีแดง โดยเฉพาะยันต์ที่เป็นรูปภาพ เช่น รูปดอกบัว เงินถุงทอง นกสาธิตา เพราะมองว่าสีแดงเป็นสีที่แสดงถึงความเป็นสิริมงคล นอกจากสีแดงแล้ว

ชาวจีนบางรายเลือกหมักสีน้ำเงิน หรือเลือกสีกแบบใช้สีผสมกัน ซึ่งการสีกสีต่าง ๆ จะมีความเชื่อเข้ามาเกี่ยวข้องหรือต้องการให้สติดทนนานมากขึ้น

5.2 ความเชื่อการสีกยันต์ไทยของกลุ่มชาวจีนในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อนี้ จำแนกได้ 3 ประการ คือ รูปแบบความเชื่อ ปัจจัยที่ทำให้ความเชื่อเปลี่ยนแปลงไป และผลที่ตามมาจากความเชื่อ

5.2.1 รูปแบบความเชื่อการสีกยันต์ไทยของกลุ่มชาวจีน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบความเชื่อจากการสีกยันต์ไทยของกลุ่มชาวจีนที่หลากหลายไปตามความเชื่อ รูปแบบของยันต์ไทยที่สีก และการเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางใจ และความต้องการด้านอื่น ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ด้านโชคลาภเรียกทรัพย์

ความเชื่อด้านโชคลาภ เรียกทรัพย์ กลุ่มผู้สีกชาวจีนเชื่อว่า ยันต์ที่สีกสามารถนำสิ่งดี ๆ และเงินทองมาให้ร่ำรวย บรรลุเป้าหมาย ทำให้ชีวิตดีขึ้น ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของอาจารย์สีหราช หมิ่นยันต์ที่ว่า

ความเชื่อเรื่องการสีกยันต์ในด้านโชคลาภเรียกทรัพย์ ถือว่าเป็นความเชื่ออันดับแรกที่ชาวจีนมาขอสีกยันต์ ชาวจีนส่วนมากที่มาสีกยันต์ไทยจะถามว่ายันต์อะไรสามารถช่วยเสริมโชคลาภเรียกทรัพย์ได้ แล้วค่อยถามถึงอย่างอื่น ยันต์ที่มีความเชื่อเรื่องโชคลาภเรียกทรัพย์ที่กลุ่มชาวจีนนิยมกัน เช่น ยันต์ดอกบัว เป็นยันต์ที่มีพุทธคุณมาก โดยลัทธิแดงกับสีน้ำเงิน และสีแดงผสมกัน ช่วยเรียกทรัพย์ เสริมเสน่ห์ สีแดงเป็นสีที่มีอำนาจ ผสมความเชื่อของชาวจีน ดอกบัวและสีแดงเป็นสิ่งที่แสดงถึงสิริมงคล หรือว่าเป็นยันต์ห้าแถวหนูนวด ซึ่งเป็นยันต์ไทยที่มีพุทธคุณครบทุกด้าน กลุ่มชาวจีนจึงนิยมขออาจารย์สีกยันต์ดอกบัวหรือสีกยันต์ดอกบัวผสมกับยันต์ห้าแถวหนูนวด หากสีกแค่ยันต์ดอกบัว สามารถสีกบนแผ่นหลังหรือข้อมือ แต่หากเป็นยันต์ดอกบัวห้าแถว หรือยันต์ดอกบัวหนึ่งแถว ต้องสีกบนแผ่นหลังอย่างเดียว

(สีหราช จิระวนิชย์ศิริกุล, สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2564)

จากตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่า กลุ่มชาวจีนมีความเชื่อเรื่องการสักยันต์ในด้านโชคลาภเรียกทรัพย์เป็นอันดับแรก และจะเลือกสักยันต์ที่มีพุทธคุณช่วยเรียกโชคลาภหรือทรัพย์ ก่อนที่อาจารย์จะแนะนำตำแหน่งการสักให้อย่างถูกต้อง ยันต์ที่มีอาณุภาพด้านนี้ที่กลุ่มชาวจีนนิยมสัก ได้แก่ ยันต์ดอกบัว ไม่ว่าจะเป็นลวดลายยันต์ สีที่สัก หรือตำแหน่งที่สัก ล้วนเกี่ยวข้องกับความเชื่อด้านโชคลาภเรียกทรัพย์ทั้งสิ้น

2) ด้านเมตตามหานิยม มหาเสน่ห์

พุทธคุณด้านเมตตามหานิยมถือเป็นความเชื่ออีกประการหนึ่งที่กลุ่มชาวจีนให้ความสำคัญ เห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของคุณ 孙涵月 (SUN HAN YUE) ผู้จัดการในบริษัทแห่งหนึ่งที่กล่าวถึงความเชื่อด้านเมตตามหานิยมไว้ว่า

การสักยันต์เป็นเรื่องบังเอิญสำหรับดิฉัน ก่อนหน้านี้ดิฉันไม่เคยคิดว่าจะสักเลย ชอบ แต่กลัวเจ็บ แต่ที่ทำได้ตัดสินใจไปสัก เพราะว่าอยากได้โปรเจกต์หนึ่งของบริษัท เพราะดิฉันทำงานอยู่ที่บริษัทนี้นาน 7 - 8 ปีแล้ว จากพนักงานธรรมดาเลื่อนขึ้นมาเป็นผู้จัดการ แต่ไม่ใช่เป้าหมายที่ดิฉันอยากได้ ดิฉันอยากเป็นผู้จัดการใหญ่ และย้ายไปประจำอยู่ที่ปักกิ่ง แต่ช่วงนั้นมีคนใหม่เข้ามาในบริษัท ความสามารถก็ไม่แพ้ดิฉันเลย ทำให้เจ้านายค่อนข้างเชื่อเขา พอติดตามการสักยันต์ไทยมานาน เลยตัดสินใจไปสัก สักเป็นยันต์พญานกยูงและสาธิตาลิ้นทอง ไม่รู้ว่าด้วยความพยายามของดิฉัน หรือเป็นเพราะอิทธิฤทธิ์ของการสักยันต์ เจ้านายเอ็นดูดิฉันมากขึ้น โปรเจกต์สุดท้ายเลยตกมาอยู่ที่ดิฉัน ดิฉันก็พยายามทำจนสำเร็จ ตอนนี้นี้ดิฉันอยู่ที่ปักกิ่งแล้ว ดิฉันเชื่อว่ามีทั้งสองอย่าง คือความพยายามของดิฉันกับอิทธิฤทธิ์ของยันต์

(孙涵月, สัมภาษณ์, 7 มิถุนายน 2564)

จากตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ก่อนจะสักยันต์ไทย ผู้สักชาวจีนรายนี้มีความเชื่อว่าการสักยันต์ไทยส่งผลในด้านเมตตามหานิยมเป็นอย่างมาก จึงตัดสินใจสักยันต์ไทย และเลือกสักยันต์ตามความนิยมของชาวไทย เพราะเชื่อว่าจะช่วยเสริมพลังให้คนอื่นชื่นชอบเอ็นดู ทำให้การงานก้าวหน้าราบรื่น ช่วยทำให้ชีวิตดีขึ้น และเมื่อตนได้ประสบผล

ตามที่ปรารถนาหลังจากสัักยันต์ไทยไปแล้วก็ยิ่งทำให้บุคคลนั้นมีความเชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ของยันต์ไทยมากยิ่งขึ้น

3) ด้านป้องกันภัย

กลุ่มชาวจีนที่สัักยันต์ไทยล้วนให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในชีวิตเป็นอันดับหนึ่ง เพราะมองว่าหากเราสามารถรอดพ้นจากภัยอันตรายต่าง ๆ ได้ หรือประสบกับอุบัติเหตุแล้วไม่ได้รับอันตรายใด ๆ นับว่าเป็นเรื่องวิเศษสำหรับชีวิต ส่งผลให้กลุ่มชาวจีนนิยมสัักยันต์ไทย โดยหวังให้พุทธคุณช่วยปกป้องตนให้ปลอดภัย เห็นได้จากตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของอาจารย์แอม ศรีพรหมญาณ สำนักสัักยันต์สีหราช หมื่นยันต์ จังหวัดนนทบุรี ที่กล่าวว่า

ชาวจีนที่มาสัักในสำนักหรือว่าอาจารย์ถูกเชิญไปสัักยันต์ที่จีน เช่น เชียงไฮ่ ปักกิ่ง เฉิงตู ฉงชิ่ง โดยเฉพาะเมืองฮาร์บิน ซึ่งเป็นเมืองที่หนาวมาก เมื่อถึงฤดูหนาว จะมีหิมะตกมาก เมืองที่ผู้สัักชาวจีนจะไม่สัักยันต์ที่มีพุทธคุณด้านเรียกทรัพย์ เงินทอง เสน่ห์ แต่กลับถามว่ายันต์อะไรที่ป้องกันภัยได้ บอกว่าสมัยนี้จะอยู่ในสังคมได้ ความปลอดภัยต้องมาเป็นอันดับหนึ่ง อาจารย์ก็แนะนำให้สัักยันต์เก้ายอด ยันต์แปดทิศ ยันต์พุทธคุณ เป็นต้น

(ณัฐกานต์ จิระวนิชศิริกุล, สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2564)

จากตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่า กลุ่มชาวจีนที่เลือกสัักยันต์ไทยที่มีพุทธคุณด้านป้องกันภัยจะมุ่งความปลอดภัยในชีวิตเป็นสำคัญ เนื่องจากพวกเขาเห็นว่า ทุกวันนี้มักมีเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันเกิดขึ้นอยู่เสมอ จึงอยากให้การดำรงชีวิตเป็นไปอย่างราบรื่น ไม่มีเหตุร้ายใด ๆ เกิดขึ้น หรือหากมีเหตุร้ายเกิดขึ้นจริง ก็หวังจะให้ยันต์ป้องกันให้ปลอดภัย หรือช่วยผ่อนหนักเป็นเบา

4) ด้านสุขภาพ

สุขภาพเป็นสิ่งที่สำคัญมากในชีวิตมนุษย์ เพราะการมีสุขภาพแข็งแรงเท่านั้นจะช่วยให้มนุษย์ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ปฏิบัติหน้าที่การงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทว่าในปัจจุบันนี้มีปัจจัยหลายอย่างทั้งสิ่งแวดล้อม อาหาร ผลิตภัณฑ์ หรือแม้กระทั่งความกดดันจากสังคมและครอบครัวที่ส่งผลร้ายต่อสุขภาพของมนุษย์ นั่นจึงเป็นเหตุให้ชาวจีนตัดสินใจเลือกสัักยันต์

ไทยที่มีพุทธคุณด้านสุขภาพ ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของคุณ 张馨妍 (ZHANG XIN YAN) ที่
สภากงไคฉวนในสำนักสภากงไคฉวน 暹罗佛迹 (XIAN LUO FO JI) ได้กล่าวว่า

อย่างที่เคยมารู้ให้ฟัง ดิฉันสภากงไคฉวนเพราะเห็น
จึงจอกวิ่งผ่านบ้าน และก่อนที่จะสัก สุขภาพแย่มาก ป่วยเป็น
ประจำ ธุรกิจครอบครัวก็ตกอยู่ในสภาพที่แย่มาก และได้ปรึกษา
กับอาจารย์เรื่องที่เห็นจึงจอกเลือดไหล อาจารย์แนะนำให้สัก
ยันต์จึงจอกสองหาง แต่ในความเชื่อของชาวจีน มีแต่จึงจอกเกี้ยว
หาง เลยขออาจารย์สักเป็นยันต์จึงจอกเกี้ยวหาง หลังจากสัก
ยันต์แล้ว สุขภาพก็ค่อย ๆ ดีขึ้น ธุรกิจครอบครัวก็ดีขึ้นตาม ดิฉัน
เลยคิดว่าสุขภาพที่แข็งแรงสำคัญมากในชีวิต ไม่ว่าเราจะทำ
อะไร ชาวจีนมีคำพูดประโยคหนึ่งกล่าวไว้ว่า 身体是革命
的本钱 ความหมายคือ สุขภาพร่างกายเป็นต้นทุนของทุกสิ่ง
ทุกอย่าง สุขภาพแข็งแรงเป็นทรัพย์สินล้ำค่าที่สุดในโลก

(张馨妍, สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2564)

จากตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้สักชาวจีน
บางส่วนให้ความสำคัญสุขภาพของตน เนื่องจากเห็นว่า สุขภาพเป็นต้นทุนที่ล้ำค่าและมีผลต่อการ
ดำเนินชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่การทำงานอย่างมาก จึงนิยมสักยันต์ไทยที่เชื่อว่ามีอานุภาพทำให้
สุขภาพแข็งแรง ป้องกันโรคภัยไข้เจ็บได้

5) ด้านอำนาจของยันต์ในเชิงลบ

นอกจากความเชื่อในอำนาจยันต์ไทยด้านบวกที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น ผู้วิจัย
ยังพบความเชื่อในอานุภาพของยันต์ในเชิงลบด้วย กล่าวคือ ชาวจีนบางรายขอให้อาจารย์ช่วย
สักยันต์ไทยที่มีอานุภาพแบบมนตร์ดำเพื่อใช้ทำร้ายคนอื่น เช่น ทำให้เพศตรงข้ามหลงรัก ทำให้คนที่
เคยทิ้งตนไปไม่สามารถหาแฟนใหม่ได้ หรือทำให้ชีวิตของคนอื่นฉิบหาย ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์
ของอาจารย์สีหราช หมิ่นยันต์ ที่กล่าวว่า

กลุ่มชาวจีนที่มีความเชื่อสักยันต์ในทางดมิยะอะ ชาวจีน
มีความศรัทธามากในการสักยันต์ไทย แต่ก็มีชาวจีนบางรายจะขอสักยันต์
ด้านอำนาจของยันต์ในเชิงลบ เท่าที่รู้จักก็มีชาวจีนขอสักยันต์สาธิตทาง
หลงรัก อยากให้สาวหลงหนุ่มรักไม่เปลี่ยนใจ รักแต่ตนคนเดียว หรือเป็น

การขอที่ทำร้ายคู่แข่งทางการงานหรือเชิงธุรกิจ อยากให้คู่แข่งไม่สามารถ
แข่งกับตัวเองได้ หรือแข่งศัตรูให้ทำธุรกิจล้มเหลว เป็นต้น เมื่อเจอชาว
จีนประเภทนี้ อาจารย์จะไม่สักยันต์ตามที่เขาต้องการ แต่จะแนะนำให้
สักยันต์ป้องกัน มหาเสน่ห์ หรือทำพิธีเสริมดวงมาช่วย บางรายรับได้และ
ยอมเปลี่ยนตามอาจารย์ แต่บางรายก็จะสละคิวสัก หรือให้ล่ามช่วยหา
อาจารย์ที่สามารถสักยันต์ทางไสยศาสตร์ดำให้เขา

(สิทธราช จิระวนิชย์ศิริกุล, สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2564)

จากตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่า กลุ่มชาวจีนที่เลือก
สักยันต์ที่มีอานุภาพเชิงลบ มีความเชื่อไสยศาสตร์ที่เป็นมนตร์ดำว่ามีอำนาจทำให้ฝ่ายตรงข้ามกับตน
ฉิบหาย ชีวิตย่ำแย่ หรือหลงรัก ซึ่งเป็นความเชื่อที่อาจารย์สักส่วนมากไม่ทำให้ตามคำร้องขอของผู้
สักยันต์ เพราะขัดกับข้อห้ามของอาจารย์ ซึ่งผู้สักยันต์ก็มักจะสั่งสอนผู้สักยันต์กลุ่มนี้ให้เปลี่ยน
ความคิดไปในทางที่ดี

5.2.2 ปัจจัยที่ทำให้ความเชื่อการสักยันต์ไทยของกลุ่มชาวจีนเปลี่ยนแปลงไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ได้พบปัจจัยสำคัญที่ทำให้ความเชื่อใน
การสักยันต์ไทยของชาวจีนเปลี่ยนแปลงไป 2 ประการ ดังต่อไปนี้

1) ปัจจัยภายใน

ปัจจัยภายในที่ทำให้ความเชื่อในการสักยันต์ไทยของกลุ่มชาวจีน
เปลี่ยนแปลงไปพบ 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านจิตใจ เกิดจากการเห็นประจักษ์ว่าอานุภาพของยันต์ไทย
ด้านต่าง ๆ ไม่สามารถทำให้เกิดสิ่งที่ต้องการได้ เช่น ขอให้ค้าขายดี แต่ธุรกิจขาดทุน ส่งผลให้ผู้สัก
เปลี่ยนความเชื่อกลายเป็นความไม่เชื่อ และอยากจะลบรอยสักทิ้งไป (2) ด้านการศึกษา พบว่าผู้สัก
ยันต์ไทยบางส่วนที่เคยมีศรัทธาต่อการสักยันต์ไทย แต่เมื่อเขามีการศึกษาสูงขึ้นจะเปลี่ยนความคิด
และความเชื่อเรื่องนี้ มักจะเกิดความสงสัยว่า ยันต์ไทยมีอานุภาพตามที่เชื่อจริงหรือไม่ และมักจะ
เชื่อสิ่งที่สามารถพิสูจน์ แต่ถึงกระนั้นเขาก็จะไม่ลบหลู่ (3) ด้านประสบการณ์ในชีวิต พบว่า เกิดจาก
ผู้ที่สักยันต์ไทยแล้วไม่ประสบผลตามที่ต้องการ เช่น ไม่สมหวังในความรัก ธุรกิจล้มเหลว ได้รับ
อันตรายจากอุบัติเหตุ ทำให้ผู้ประสบผลดังกล่าวคลายความเชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ของยันต์ไทย
กลายเป็นความไม่เชื่อ ไม่คิดที่จะสักยันต์ไทยอีก และต้องการลบรอยสักยันต์ไทยทิ้งไป

2) ปัจจัยภายนอก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบปัจจัยภายนอกที่ทำให้ความเชื่อในการสักยันต์ไทยของกลุ่มชาวจีนเปลี่ยนแปลงไป 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านครอบครัว พบว่ามาจากคนในครอบครัว โดยเฉพาะพ่อแม่ไม่อนุญาตหรือไม่เห็นด้วยกับการสักยันต์ ส่งผลให้ผู้สักบางส่วนเลิกสักและคลายความเชื่อเรื่องนี้ไป (2) ด้านคนในสังคม คนที่สักยันต์จะถูกมองว่าเป็นผู้ที่มีความเชื่องมงาย ถูกคนในสังคมต่อว่าหรือมองไปในทางที่ไม่ดี ทำให้เลิกเชื่อเรื่องนี้ไปในที่สุด (3) ด้านกฎหมายทางสังคม พบว่า กฎหมายของสาธารณรัฐประชาชนจีนไม่รับผู้ที่มีการสักเข้ารับราชการ ผู้สักบางรายที่ต้องการสมัครเป็นข้าราชการจำต้องลบรอยสักออก และเปลี่ยนความเชื่อเรื่องนี้ไปในที่สุด (4) ด้านจำนวนเงินที่ใช้ในการสักยันต์ไทย พบว่า การสักยันต์ไทยกับอาจารย์สักที่มีชื่อเสียงต้องเสียเงินค่าสักสูง ส่งผลให้ผู้ที่มีรายได้น้อยหรือมีฐานะทางการเงินไม่ดีไม่สามารถสักยันต์ได้ ทำให้จำนวนผู้สักลดลง และบางส่วนมองการสักยันต์ไทยว่าเป็นธุรกิจและเสื่อมศรัทธาลง (5) ด้านโรคระบาด โรคติดต่อ พบว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้ทุกประเทศกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อ มีการสั่งปิดสถานที่ที่ให้บริการด้านต่าง ๆ รวมถึงสำนักสักยันต์ด้วย ส่งผลให้เกิดการชะงักของการสักยันต์ไทยทั้งในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน และมีชาวจีนบางรายเห็นว่า การสักยันต์อาจได้รับโรคติดต่อทางเลือด เช่น โรคเอดส์ได้ หรือบางรายมองว่า ยันต์ไทยไม่อาจป้องกันโรคระบาดได้จริง เพราะผู้สักบางรายก็ยังติดโรคได้ จึงทำให้คลายความเชื่อถือไปก็มี

5.2.3 ผลที่ตามมาจากการความเชื่อในการสักยันต์ไทยของชาวจีน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบผลที่ตามมาจากการความเชื่อในการสักยันต์ไทยของชาวจีน 2 ประการ ได้แก่ ผลในเชิงบวกและผลในเชิงลบ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ผลในเชิงบวก

ผลในเชิงบวกที่วิเคราะห์จากความเชื่อการสักยันต์ของกลุ่มตัวอย่างชาวจีนสรุปได้ 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านธุรกิจ การสักยันต์ไทยของกลุ่มชาวจีนสามารถสร้างเม็ดเงินมหาศาลให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ เช่น เกจิอาจารย์ เอเยนต์ ล่าม ช่วยนำเม็ดเงินจากต่างประเทศเข้ามาหมุนเวียนในประเทศไทย สร้างอาชีพ รายได้ให้แก่ชาวไทย ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจการบิน ธุรกิจที่พัก และธุรกิจร้านอาหาร (2) ด้านวัฒนธรรม การสักยันต์ไทยของกลุ่มชาวจีนช่วยสืบทอดและเผยแพร่วัฒนธรรมการสักยันต์ไทยให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในสังคมจีน (3) ด้านการท่องเที่ยว

การสักรักยันต์ไทยของกลุ่มชาวจีนยังมีส่วนช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทยด้วย เพราะนอกจากพวกเขาจะมาสักรักยันต์ไทยแล้วยังเดินทางไปท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ด้วย

2) ผลในเชิงลบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบผลกระทบเชิงลบต่อการสักรักยันต์ไทยมาจากการที่เจ้าของธุรกิจการสักรักยันต์ไทยต้องการลดต้นทุนค่าใช้จ่ายและต้องการผลกำไรมากขึ้น จึงนำอาจารย์ที่ไม่มีชื่อเสียงหรือช่างสักธรรมดาที่ไม่มีวิชาอาคมใด ๆ โดยส่งคนกลุ่มนี้ไปเรียนสักรักยันต์ไทยเพียงไม่กี่วันแล้วให้กลับมาสักรักยันต์ไทยที่สาธารณรัฐประชาชนจีน ส่งผลให้ความเชื่อมั่นในตัวเกจิอาจารย์ลดน้อยลง และผู้ที่มาสักบางรายคลายความเชื่อถือในการสักรักยันต์ไทยไป สาเหตุอีกประการหนึ่งคือ ชาวจีนบางส่วนมองว่าการสักรักยันต์ไทยเป็นไสยศาสตร์ หรือมนตร์ดำของการใช้อำนาจยันต์ในเชิงลบ โดยมีอาจารย์สักบางรายยอมละเมิดจริยธรรมสักเพื่อแลกกับเงินค่าตอบแทนที่สูง ทำให้ชาวจีนมองการสักรักยันต์ไทยในแง่ลบ และส่งผลเสียต่อวัฒนธรรมการสักรักยันต์ไทยที่สืบทอดมาแต่โบราณ

6. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบรูปแบบการสักรักยันต์ไทยของกลุ่มชาวจีน ทั้งวิธีการสักที่พบว่า มีทั้งการสักด้วยหมึกจีนและการสักด้วยน้ำมันตามความต้องการของผู้สักแต่ละราย รูปแบบการสักที่พบ คือ รูปแบบศักดิ์สิทธิ์ รูปแบบอักขระเลขยันต์ และรูปแบบผสมผสาน โดยลายสักส่วนใหญ่เป็นไปตามที่ชาวไทยนิยมสัก หรือตามคำแนะนำของเกจิอาจารย์ และลายสักยันต์ที่ผสมผสานกับความเชื่อของชาวจีน ตำแหน่งการสักยันต์และสีที่ชาวยินนิยม คือ สีดำตามคติของชาวไทย และสีแดงตามคติความเชื่อว่าเป็นสิริมงคลของกลุ่มชาวจีน ส่วนความเชื่อด้านอานุภาพของยันต์ไทยที่ชาวยินนิยมสักพบ 5 ด้าน ได้แก่ โชคลาภ เมตตามหานิยม ป้องกันภัย สุขภาพ และอำนาจของยันต์เชิงลบ ปัจจัยที่ทำให้ความเชื่อในการสักรักยันต์ไทยเปลี่ยนแปลงพบทั้งปัจจัยภายใน ได้แก่ จิตใจ การศึกษา ประสบการณ์ในชีวิต และปัจจัยภายนอก ได้แก่ แรงกดดันจากครอบครัว คนในสังคม กฎกติกาทางสังคม จำนวนเงินที่ใช้ในการสักรักยันต์ไทยที่สูง โรคระบาดและโรคติดต่อ ผลที่ตามมาจากการเชื่อเรื่องการสักรักยันต์ของกลุ่มชาวจีนมีทั้งด้านบวกและลบ ด้านบวก คือ สามารถสร้างรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการ รวมถึงการมีรายได้และการมีงานทำของกลุ่มคนต่าง ๆ ทั้งในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ช่วยสืบทอดและเผยแพร่วัฒนธรรมการสักรักยันต์ไทย และช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทย ผลด้านลบ คือ การสักรักยันต์ไทยถูกมองในเชิงธุรกิจ เพราะผู้ประกอบการ

มุ่งเน้นแต่หากำไร นำช่างสักธรรมดาที่ไม่มีคุณสมบัติเพียงพอมาทำหน้าที่แทนเกจิอาจารย์ ส่งผลให้ผู้ศรัทธาต่อการสักยันต์ไทยลดลง ประกอบกับมีการนำยันต์ไทยไปใช้ในทางเสียหาย เช่น ทำร้ายคู่แข่งทางธุรกิจ ส่งผลให้คนมองยันต์ไทยในภาพลบ

สำหรับการศึกษารูปแบบการสักยันต์ไทยของกลุ่มชาวจีนในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า รูปแบบของการสักยันต์ไทยแบ่งเป็นรูปแบบศักดิ์สิทธิ์ เช่น รูปพระ รูปแบบอักขระและเลขยันต์ต่าง ๆ เช่น อักขระเป็นแถว รูปแบบผสมผสาน เช่น รูปสัตว์ผสมผสานกับอักขระต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีโรติ เกิดแก้ว, (2554, น.79-85) ที่กล่าวถึงรูปทรงของยันต์ไทยว่า มีทั้งทรงกลม ทรงสามเหลี่ยม ทรงสี่เหลี่ยม และจัดตามลักษณะของยันต์ ได้แก่ ยันต์อักขระ ยันต์ตาราง ยันต์กลมหรือยันต์ดวง ยันต์รูปภาพ ยันต์ลูกผสม ยันต์ทรงอิสระ รูปทรงของยันต์ไทยที่มีอย่างหลากหลายดังกล่าวเกิดจากอาจารย์บางรายต้องการตอบสนองความต้องการของผู้ศรัทธา จึงคิดทาลายสักหรือภาพยันต์ที่สร้างความสนใจให้แก่ผู้ศรัทธา แต่ถึงกระนั้นก็ยังคงมุ่งไปที่ความศักดิ์สิทธิ์ตามเป้าหมายของยันต์แต่ละชนิดเป็นสำคัญ

การวิเคราะห์ความเชื่อของกลุ่มชาวจีนในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อเรื่องการสักยันต์ไทยของกลุ่มชาวจีนมี 5 ด้าน คือ โชคลาภเงินทอง เมตตามหานิยม ป้องกันภัย สุขภาพ รวมถึงความเชื่อในอำนาจของยันต์เชิงลบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงมาน นิตยใหม่ (2550) ที่พบความเชื่อในอำนาจของการสักยันต์หลายด้าน ได้แก่ ด้านอยู่ยงคงกระพัน สามารถป้องกันอันตรายจากปืนหรืออาวุธต่าง ๆ ได้ ด้านเมตตามหานิยม มหาเสน่ห์ ทำให้คนรักนิยมชมชอบ สาวรักสาวหลง พุดจาไฟเราะจับใจบุคคลทั่วไป คำขायคล่อง ด้านป้องกัน แก่พิษต่าง ๆ หรือรักษาโรค สามารถป้องกันพิษจากสัตว์ต่าง ๆ รักษาโรคปวดตัว ปวดขาปวดเอ็น และนิยมสักกันมากทั้งหญิงและชาย ส่วนอำนาจของยันต์ด้านลบพบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีโรติ เกิดแก้ว (2554, น.93) ที่ระบุว่า ผู้ศรัทธาต้องการนำยันต์ไปใช้ในเชิงลบ เช่น ทำร้ายศัตรูหรือบุคคลที่ตนไม่พอใจ ส่งผลให้เกิดยันต์ประเภททำร้ายผู้อื่น เช่น ยันต์จักรแตก ทำให้สามิภรรยาจากกัน เป็นบ้าหรือฉิบหาย และความเชื่อเรื่องการสักยันต์ไทยของกลุ่มชาวจีนมีการผสมผสานกับความเชื่อของตน เช่น สีแดงที่ชาวจีนนิยมให้เกจิอาจารย์สักเพราะเชื่อว่าเป็นสิริมงคล นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่ทำให้ความเชื่อเรื่องการสักยันต์ไทยเปลี่ยนแปลง เช่น จิตใจ การศึกษา ประสบการณ์ ครอบครัว สังคม โรคระบาด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โรเจอร์ส (1988, p.357) ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนความเชื่อมีหลายปัจจัย เช่น ประสบการณ์ตรง โดยที่ตนเองได้ประสบกับเหตุการณ์หรือสิ่งใหม่อื่น ๆ ที่คัดค้านกับความเชื่อเดิม ความเชื่อบางอย่างอาจได้รับการพิสูจน์

ทางวิทยาศาสตร์แล้วพบว่าไม่เป็นจริงตามที่เชื่อถือ การรู้จักใช้เหตุและผลในการวิเคราะห์ความเชื่อของตนเอง หรือปฏิบัติด้วยตนเองจนรู้ความเป็นจริง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นราทร คงดนตรี นราธิป สิทธิพรรัตนมณี ณัฐพล ลาภวรชัย ปวเรศ ชูไพร พชร นุ่มดี และ พิทักษ์ ศิริวงศ์ (2564, น.1267) ที่พบปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้สักไม่กล้าเปิดเผยรอยสัก คือ พ่อแม่ และสถานที่ทำงาน ส่งผลให้ความคิดความเชื่อของผู้สักยันต์เปลี่ยนไป และตัดสินใจเลิกสักยันต์ไทยในที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพรรณ รัตนวิเชียร (2541) ที่พบปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดความเชื่อ ทำให้ผู้ต้องขังชายต้องการลบรอยสักเพื่อไม่ให้เป็นปัญหาในการดำรงชีวิตภายนอกเรือนจำ เพราะคนในสังคมบางส่วนมองคนที่เคยถูกจำคุกและมีรอยสักไปในทางลบ

เอกสารอ้างอิง

- ชลพรรษ ดวงภา. (2553). รอยสัก : จากความเชื่อ...สู่แฟชั่น. สืบค้นจาก <http://province.m-culture.go.th/trat/3june53.pdf>
- ธีรโชติ เกิดแก้ว. (2554). การศึกษาเชิงวิเคราะห์สัญลักษณ์ทางพุทธศาสนาที่ปรากฏในยันต์ไทย. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- นราทร คงดนตรี, นราธิป สิทธิพรรัตนมณี, ณัฐพล ลาภวรชัย, ปวเรศ ชูไพร, พชร นุ่มดี, พิทักษ์ ศิริวงศ์. (2564). วัฒนธรรมการสัก การให้ความหมาย ประสบการณ์และแรงจูงใจในการสัก ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี. ใน งานประชุมวิชาการระดับชาติด้านบริหารธุรกิจ ครั้งที่ 8, (น. 1267-1280). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- พจมาน นิตยใหม่. (2550). รอยสัก: การสร้างอัตลักษณ์ที่ปรากฏบนเรือนร่างของตน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- พิมพรรณ รัตนวิเชียร. (2541). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับรอยสักของผู้ต้องขัง. กรุงเทพมหานคร: ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.
- ราช งามัญญ. (2546). สักยันต์ อิทธิฤทธิ์หรือมนต์ดำ. กรุงเทพมหานคร: อนิเมทกรุ๊ป.
- โรเจอร์ส. (1988). ความเชื่อ. สืบค้นจาก <https://www.novabizz.com/NovaAce/Intelligence/Beliefs.htm>
- Li Yixuan. (2019). Tattoos of Urban Women: A Silent Word Carved on Skin. (A Dissertation Submitted for the Degree of Master). Yunnan University, Yunnan, China.
- Xiang Changlong. (2013). Different Nationalities of Tattoos in the History of China. (A Dissertation Submitted for the Degree of Master). Hainan Normal University, Hainan, China.